

Véletlen folyamatok házi feladatai. 8. hét. Beadási határidő: Április 13. 9PM

(1) 25 pt

A 8. előadáson megoldottuk az Erdős-Rényi gráf dinamikai hálózatként értelmezett általánosítását. Meghatároztuk a hálózat fokszámeloszlását, $P_k(t)$ -t, amelyre Poisson eloszlást kaptunk. Ebből következett, hogy a foksám átlaga egyenlő a szórásnégyzetének átlagával, $\langle k \rangle = \langle k^2 \rangle - \langle k \rangle^2$. A feladat most ennek az eredménynek a deriválása a fokszámeloszlás meghatározása nélkül. Ehhez vissza kell térnünk a $P_k(t)$ -ra vonatkozó master egyenlethez [8. előadás jegyzete, (8-9) egyenlet], s származtatnunk kell a $\langle k \rangle$ -ra és $\langle k^2 \rangle$ -re vonatkozó differenciálegyenleteket (a származtatás menetére lásd a 7. előadást) és persze meg kell találnunk a megoldásukat is.

Adott esetben a modell elég egyszerű ahhoz, hogy differenciálegyenletek zártak legyenek, azaz ne tartalmazzák k magasabb momentumainak átlagát és megoldásuk sem nehéz.

(2) 25 pt

Száz, egymást nem ismerő gyerek érkezik egy nyári táborba. A kéthetes üdülés végén megkérdezik őket, hogy hány új barátot szereztek a táborozás során. Kiderül, hogy az új barátok számának átlaga 5.8, a szórás pedig 2.4. A táborvezető a barátságok kialakulásának dinamikájaként a 8. előadáson tárgyalt Erdős-Rényi modellre gyanakszik (értjük, hogy miért?). Ezért kiadja, a táborban segédkező fizikus diáknak, hogy feltételezve az Erdős-Rényi dinamikát, határozza meg két táborozó közötti barátság kialakulásának rátáját. Következő nap a diák azzal a megjegyzéssel hozza a választ, hogy ezt fejben is ki lehet számolni. Mi a válasz?

Határozzuk meg, hogy várhatóan hány gyereknek lesz több, mint 7 új barátja!

(3) 50 pt

Szimuláljuk az órán tárgyalt *véletlen rekurzív fát* (minden lépésben egy új csúcsot adunk a hálózathoz, s az új csúcsot egyenlő valószínűséggel kötjük a meglévő csúcsok egyikéhez). Az előadáson meghatároztuk a csúcsok fokszámeloszlását $P_k = N_k/N$ -t (ahol N a csúcsok száma, N_k pedig a k éllel rendelkező csúcsok száma) az $N \rightarrow \infty$ limeszben. A számolás során feltételeztük, hogy nagy N -re a kvázistacionáris közelítést alkalmazhatjuk, ami azt jelenti, hogy $N_k \sim N$, azaz $P_k(N) = N_k/N$ függetlenné válik N -től.

Feladatok:

(i) A szimulációban határozzuk meg a k éllel rendelkező csúcsok számát, N_k -t, $k = 1, 2, \dots, 10$ -re, s vizsgáljuk, mekkora N -nél látható már jól az $N_k \sim N$ arányosság.

(ii) Vizsgáljuk, mekkora N kell ahhoz, hogy az eloszlásfüggvény P_k hibája kisebb legyen mint 20% minden $k \leq 10$ -re. Figyelem, az $N \rightarrow \infty$ eloszlásfüggvényt az órán kiszámoltuk!

(iii) Határozzuk meg az átlagos foksámot elméletileg és a szimulációkból is!

(iv) Találjuk meg a maximális foksámú csúcsot a fenti szimulációkban generált hálózatokban. Többször megismételve a szimulációkat $N = 100, 1000$ és 10000 esetére, határozzuk meg a maximális foksám átlagát, $\langle k_{max} \rangle$ -t! Látunk trendet az eredményekben?